

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Dijkverbetering Haren-Macharen-Lithoijen

28 november 1997

908-34

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

uw kenmerk
462017

uw brief
25 september 1997

ons kenmerk
U807-97\HI\ep\908-33

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieu-
effectrapport Dijkverbetering
Haren-Macharen-Lithoijen

doorkiesnummer
(030) 234 76 27

Utrecht,
28 november 1997

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het project 'Dijkverbetering Haren-Macharen-Lithoijen'. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ir. P. van Duursen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Advies voor richtlijnen voor het milieu-
effectrapport Dijkverbetering
Haren-Macharen-Lithoijen

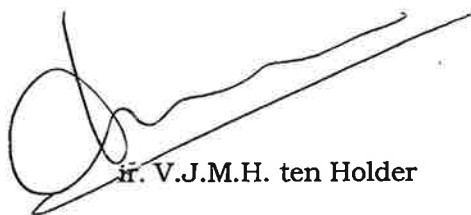
**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Dijkverbetering
Haren-Macharen-Lithoijen**

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over
Dijkverbetering Haren-Macharen-Lithoijen,

uitgebracht aan door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Dijkverbetering Haren-Macharen-Lithoijen,

de secretaris

ir. V.J.M.H. ten Holder

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 28 oktober 1997

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemanalyse, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	4
2.3 Beleidskader en besluitvorming	4
3. Beschrijving en waardering van het plangebied	5
3.1 Inleiding	5
3.2 Natuur	5
3.3 Cultureel erfgoed	6
3.4 Landschap	6
3.5 Ruimtelijke functies	6
4. Visie op de dijkverbetering en programma van eisen	7
5. Voorgenomen activiteit en alternatieven	8
5.1 Varianten	8
5.2 Alternatieven	8
5.3 Algemeen	10
5.4 Landschap	11
5.5 Natuur	11
5.5.1 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater	11
5.5.2 Flora, vegetatie en fauna en ecologische relatie	11
5.6 Cultureel erfgoed	12
5.7 Woon- en leefmilieu	12
6. Vergelijking van alternatieven	12
7. Leemten in kennis	13
8. Evaluatieprogramma	13
9. Vorm en presentatie	14
10. Samenvatting van het MER	14

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 september 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Staatscourant nr 187 d.d. 30 september 1997
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het Waterschap de Maaskant heeft het voornemen om voor de dijktrajecten langs de linkeroever van de Maas van hectometerpaal 459 tot 560 en van hectometerpaal 574 tot 614, of wel het traject Haren-Macharen-Lithoijen een dijkverbeteringsplan te ontwikkelen. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering wordt milieueffectrapportage uitgevoerd.

De Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) haakt in haar advies in op de informatie in de startnotitie. Dit betekent in feite dat de Commissie een aantal stappen in de planvorming zoals die zijn gepresenteerd in de startnotitie al op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming heeft getoetst.

De Commissie is van mening dat bij dit project specifieke aandacht besteed dient te worden aan de volgende onderwerpen.

In de startnotitie ontbreekt een ruimtelijke visie; er is slechts sprake van algemene bouwstenen daarvoor. In het milieueffectrapport (MER) zal de visie uitgewerkt dienen te worden, mede door een waardering te geven aan de LNC (Landbouw, Natuur en Cultuur)- elementen, zodat per deeltraject kan worden afgewogen waar de keuzes moeten liggen.

Daarbij dient in ieder geval aandacht besteed te worden aan de volgende onderwerpen:

- de karakteristieke kenmerken van het dijktraject, waaronder de in de 30'er jaren gerealiseerde bochtafsnijdingen en het dijkprofiel (buitentalud 1:3 en binnentalud 1:1) met de plaats van wegen en bebouwing;
- de beoogde landschappelijke samenhang met aandacht voor de samenhang tussen én binnen eventuele deeltrajecten; bij de samenhang binnen deeltrajecten zal de relatie met de gevarieerde binnendijkse situatie het belangrijkste zijn;
- de ecologische waardebepaling van het plangebied en de mogelijkheden voor compensatie;
- de relatie tussen de geconstateerde L- en N-waarden op en langs de dijk met de natuurontwikkelingsprojecten in de uiterwaarden;
- de aanwezige bebouwing, in het bijzonder de situatie bij het beschermd stadsgezicht van Megen;
- de verkeersfunctie van de dijk.

In het MER zal de visie op het beheer moeten worden beschreven in relatie tot de ruimtelijke visie.

Hoewel het deeltraject Oijen geen onderdeel van dit MER uitmaakt zal in de visie ingegaan dienen te worden op de relatie met voor dit deeltraject reeds ontwikkelde plannen.

Op basis van de uitgewerkte visie zal in het MER opnieuw een selectie van varianten gemaakt dienen te worden. De Commissie sluit niet uit dat op basis van deze uitgewerkte visie andere varianten dan in de startnotitie, uitgewerkt dienen te worden.

1. INLEIDING

Het Waterschap de Maaskant heeft het voornemen om langs de linkeroever van de Maas van hectometerpaal 459 tot 560 en van hectometerpaal 574 tot 614, ofwel het traject Haren-Macharen-Lithoijen een dijkverbeteringsplan te ontwikkelen. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering wordt milieueffectrapportage uitgevoerd. Het inliggende gedeelte hmp 560 tot 574 is onderdeel van de m.e.r.-procedure voor de dijkvakken Oijen, Lithoijen en Lith.

Per brief van 25 september 1997 (zie bijlage 1) stelde het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant als bevoegd gezag in deze m.e.r.-procedure, de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid advies uit te brengen voor de richtlijnen voor het op te stellen milieueffectrapport (MER).

De openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure vond plaats in de Staatscourant nummer 187 van 30 september 1997 (zie bijlage 2).

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieueffectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieueffectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven. De Commissie haakt in haar advies in op de startnotitie, waarin een goede aanzet wordt gegeven voor de planvorming. Dit betekent in feite dat de Commissie een aantal keuzen, zoals die zijn gepresenteerd in de startnotitie, al op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming heeft getoetst. Dit advies richt zich daarom vooral op die onderwerpen en punten die in het MER nog nader toegelicht en onderzocht moeten worden en verder op die stappen in het planvormingsproces die nog moeten worden uitgewerkt.

In de 'Hoofdpunten van het advies' is de essentie weergegeven van de belangrijkste elementen van het advies.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

Te nemen besluiten

In de startnotitie (par.8.2.) is voldoende beschreven voor welk besluit het MER wordt opgesteld en welke overheidsinstantie dit besluit zal nemen. Ook is reeds duidelijk gemaakt volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. In het MER kunnen de betreffende passages van de startnotitie worden overgenomen.

3. BESCHRIJVING EN WAARDERING VAN HET PLANGEBIED

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen"*.

3.1 Inleiding

De Commissie constateert dat het kaartmateriaal uit de startnotitie niet zonder meer kan worden overgenomen in het MER, aangezien deze op enkele punten tekortschiet, bijvoorbeeld het ontbreken van een legenda bij de kaart op pagina 16 van de startnotitie. De overzichtskaarten dienen bij voorkeur een topografische ondergrond te hebben en voldoende nauwkeurig te zijn.

De beschrijving van de bestaande situatie in de paragrafen 3.2 t/m 3.7 van de startnotitie kan als basis dienen voor de beschrijving in het MER. In aanvulling hierop dienen de volgende onderwerpen in het MER beschreven te worden.

3.2 Natuur

Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater

In aanvulling op de informatie in de startnotitie dient aandacht besteed te worden aan de aanwezigheid van kwelstromen met hoge potentie voor ontwikkeling van natuur.

Flora, vegetatie, fauna en ecologische relaties

De Commissie constateert dat de informatie in de startnotitie nog onvolledig is. Met name de onderbouwing van de als waardevol gekwalificeerde flora ontbreekt. Daarnaast wordt informatie over stroomdalvegetaties niet teruggevonden in de kaartbeelden (met name Bijlage 3, kaart LNC-aspecten)

Derhalve dient in het MER te worden ingegaan op:

- de onderbouwing van de in bijlage 3 van de startnotitie als waardevol aangemerkte natuurgebieden;
- de onderbouwing van de als waardevol aangemerkte begroeiing van kruinen en buitentalud;.
- de eventuele aanwezigheid van andere waardevolle flora (zoals paddestoelen) en fauna (zoals vogels, amfibieën en ongewervelden);

4.

VISIE OP DE DIJKVERBETERING EN PROGRAMMA VAN EISEN

In de startnotitie ontbreekt een ruimtelijke visie; er is slechts sprake van algemene bouwstenen daarvoor. In het MER zal een dergelijke visie uitgewerkt dienen te worden, mede aan de hand van een waardering van de LNC-elementen, zodat per deeltraject kan worden afgewogen waar de keuzes moeten liggen. Daarbij dient in ieder geval aandacht besteed te worden aan de volgende onderwerpen:

- de karakteristieke kenmerken van het dijktraject, waaronder de in de 30'er jaren gerealiseerde bochtafsnijdingen en het dijkprofiel (buitentalud 1:3 en binnentalud 1:1) met de plaats van wegen en bebouwing;
- de beoogde landschappelijke samenhang met aandacht voor de samenhang tussen én binnen eventuele deeltrajecten; bij de samenhang binnen deeltrajecten zal de relatie met de gevarieerde binnendijkse situatie het belangrijkste zijn;
- de ecologische waardebeoordeling van het plangebied en de mogelijkheden voor compensatie;
- de relatie tussen de geconstateerde L- en N-waarden op en langs de dijk met de natuurontwikkelingsprojecten in de uiterwaarden;
- de aanwezige bebouwing, in het bijzonder de situatie bij het beschermd stadsgezicht van Megen;
- de verkeersfunctie van de dijk.

In het MER zal de visie op het beheer moeten worden beschreven in relatie tot de ruimtelijke visie.

Hoewel het deeltraject Oijen geen onderdeel van dit MER uitmaakt zal in de visie ingegaan dienen te worden op de relatie met voor dit deeltraject reeds ontwikkelde plannen. Uiteraard geldt hetzelfde voor de aan weerszijden aansluitende al of niet verbeterde dijktrajecten.

De aldus ontwikkelde visie dient sturend te zijn voor de ontwikkeling van de alternatieven. De indeling in deeltrajecten dient plaats te vinden op basis van deze uitgewerkte visie.

De uitgewerkte visie dient tevens de basis te zijn voor het programma van eisen. Ten aanzien van het programma van eisen, zoals opgenomen in de startnotitie, merkt de Commissie het volgende op:

- Gesteld wordt dat een kleilaag van 1 m dikte op het buitentalud noodzakelijk is om erosie te voorkomen. Niet duidelijk wordt gemaakt of daarbij rekening is gehouden met de aanwezigheid van een vaste grasmat. Tevens wordt geen informatie gegeven over de samenstelling van deze kleilaag.
- Gesteld wordt dat de helling van het buitentalud minimaal 1:3 dient te zijn. Voor het binnentalud wordt geen eis geformuleerd.
- In het MER zal duidelijk moeten worden beschreven welke eisen het gewenste beheer stelt aan het ontwerp van het dijkprofiel. In het programma van eisen in de startnotitie wordt hierover geen specifieke informatie gegeven.

Beheer en onderhoud

Omdat het beheer en onderhoud van de dijktaluds belangrijk is voor de sterkte van het vegetatiedek tegen erosie en voor de natuurwaarde, is een beheersvisie voor de dijk tevens onderdeel van de uitwerking van de alternatieven.

Aandachtspunten voor de beheersvisie zijn:

- de periode van aanleg (seizoen, duur en fasering) en maatregelen voor zover van belang ter voorkoming van verstoring en schade aan te behouden LNC-waarden;
- de samenstelling (korrelgrootteverdeling, kalkgehalte en organisch stof gehalte) en dikte van het ophoog- en afdek materiaal in verband met de ontwikkelingsmogelijkheden van natuurwaarden (waaronder stroomdalvegetaties);
- de vormen van inrichting, beheer en onderhoud die de beste mogelijkheden scheppen voor de gewenste ontwikkeling van natuurwaarden (waaronder stroomdalvegetaties) op het dijklichaam.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) kan op twee wijzen worden gevonden, een 'passieve' en een 'actieve' wijze. De passieve wijze is die waarin na analyse van de milieueffecten van varianten en alternatieven, het alternatief met de minste milieueffecten tot MMA wordt benoemd. De Commissie is echter van mening dat een 'actieve' aanpak van het MMA het MER een grotere gebruikswaarde voor de besluitvorming kan geven. Bij deze aanpak wordt, na benoemen van de met prioriteit te beschermen of te ontwikkelen LNC-waarden, gezocht naar een alternatief dat deze waarden zo veel mogelijk ontziet, dan wel ontwikkelt (maar daarbij wel voldoet aan gestelde veiligheidseisen).

Het meest milieuvriendelijk alternatief moet voorts aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- het moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu;

Indien in de uitgewerkte visie hoge waarde wordt toegekend aan het accentueren van het historische tracé en afgraving van één van de bochtafsnijdingen ten behoeve van compensatie van het buitendijks verleggen van het tracé in Oijen aan de orde is, kan het meest milieuvriendelijke alternatief naar de mening van de Commissie een rivierkundige overcompensatie bevatten door het afgraven van meerdere van de in de 30'er jaren gerealiseerde bochtafsnijdingen. Een te overwegen optie daarbij is het oude dijklichaam zodanig aan te passen dat deze voldoet aan de eisen, maar op korte termijn niet tot afgraving over te gaan. Hierdoor wordt potentieel meer ruimte voor de rivier geschapen die in de toekomst desgevraagd kan worden omgezet in milieuwinst elders binnen het riviertraject.

5.4 Landschap

Per alternatief dient te worden aangegeven in hoeverre de aangeduide visueel-ruimtelijke waarden worden gehandhaafd dan wel gewijzigd, zowel per sectie als voor het gehele dijktraject.

Om de ruimtelijk-visuele veranderingen inzichtelijk te maken kunnen op relevante plekken (brede) dwarsdoorsnedes gepresenteerd worden, waaruit per alternatief het verschil tussen de huidige en de toekomstige situatie zichtbaar wordt. Ook moet daaruit de vormgeving van de aansluitpunten op de aangrenzende dijkdelen duidelijk worden.

5.5 Natuur

5.5.1 **Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater**

In het MER moet worden aangegeven in hoeverre aardkundig waardevolle gebieden worden aangetast door vergraving en/of bedekking. Tevens moeten de effecten op de toplaag worden aangegeven en met name de bodemkwaliteitsparameters die relevant zijn voor actuele en potentiële stroomdalflora.

De gevolgen van veranderingen in grondwaterstromingsrichtingen en kwelhoeveelheden moeten worden beschreven. De beschrijving moet zich richten op die plaatsen aan de dijk met bebouwing of met voorkomen van kwetsbare waterorganismen en waterafhankelijke vegetaties.

5.5.2 **Flora, vegetatie en fauna en ecologische relatie**

Bij de analyse van milieuveranderingen kunnen verschillende invloeden worden onderscheiden, namelijk:

- taludverflauwing en -bekleding, aanleg van bermen, waardoor oppervlakten van waardevolle bestaande en potentiële natuurgebieden worden verkleind, en of leefgebieden van waardevolle soorten kleiner worden en versnipperd raken;
- veranderingen van oppervlakte- en grondwaterrelaties en hun effecten op aanwezige natuur;
- vergroting of vermindering van barrièrewerking van de dijk voor dierpopulaties.

Per alternatief moet voor elk van deze effecten worden nagegaan, waar deze zullen optreden en naar verwachting leiden tot een verandering in vegetatie en fauna. Tevens dient te worden aangegeven of de aanleg (rustverstoring) tot onomkeerbare effecten voor de nu aanwezige fauna kan leiden.

Uiteraard moeten ook positieve effecten die het gevolg zijn van bijvoorbeeld beheermaatregelen en onderhoud (zoals maaibeheer en extensieve beweiding) en het gebruik van ophoog- en afdek materiaal en de invloed daarvan op de ontwikkeling van stroomdalvegetaties in het MER beschreven worden.

7. LEEMTEN IN KENNIS

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens"*.

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd. Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- de onzekerheden die zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- de consequenties van de leemten voor de besluitvorming;
- hoe zal worden omgegaan met de beschreven leemten.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma op stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. De Commissie beveelt aan dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma geeft dat is gericht op het alternatief dat de voorkeur krijgt in het verbeteringsplan.

BIJLAGEN

**bij het advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport
Dijkverbetering
Haren-Macharen-Lithoijen**

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 september 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Provincie Noord-Brabant	VERZONDE 25 SEP 1997	Provinciehuis Postbus 100 Omgeving de Boerstraat 3500 GH UTRECHT Telefoon (073) 681 28 12
		Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer	Telefoon (073) 681 28 12

Ons kenmerk: 462017	De Commissie voor de
Uw kenmerk: -	Milieu-effectrapportage
Afdeling: WTR	Postbus 2345
Doorkiesnr.: 6808160	3500 GH UTRECHT
Bijlagen: 9	
Datum: 25 september 1997	
Onderwerp: Startnotitie milieu-effect- rapportage (MER) dijkverbetering Haren-Macharen-Lithoijen (Wet milieubeheer artikel 7.12).	

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen: 29 SEP. 1997	
nummer: 1265-97	
dossier: 908-15/m 4	
kopie naar: Sc/pres/bibl.	

Geachte commissie,

Hierbij doen wij u in achtvoud toekomen de Startnotitie van de dijkstoel van het waterschap De Maaskant te Oss, inzake de MER voor de dijkverbetering Haren-Macharen-Lithoijen.

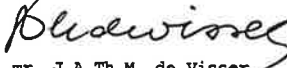
De Startnotitie is op 18 september 1997 bij 'ons ingekomen.

De Startnotitie zullen wij op 30 september 1997 bekendmaken in het Brabants Dagblad, editie Oss en in de Staatscourant.
Een exemplaar van de kennisgeving treft u hierbij aan.

De Startnotitie ligt van 1 oktober 1997 tot en met 28 oktober 1997 ter inzage. De termijn voor het indienen van schriftelijke reacties loopt eveneens tot en met 28 oktober 1997.

Wij verzoeken u ons binnen de voorgeschreven termijn van negen weken (artikel 7.14 Wet milieubeheer), zo mogelijk eerder, te adviseren op de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het MER.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van het bureau Waterschappen,

mr. J.A.Th.M. de Visser.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 187 d.d. 30 september 1997

Dijkverbetering traject Haren-Macharen- Lithoijen

Milieu-effectrapportage/Startnotitie

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken als bevoegd gezag, geleid op artikel 7.12 van de Wet milieubeheer, het volgende bekend. De dijkstoel van het waterschap De Maaskant heeft op 16 september 1997 bij het college van Gedeputeerde Staten een Startnotitie ingediend voor een milieu-effectrapportage (MER). Dit is de eerste stap in de procedure voor het opstellen van een MER, voor de dijkverbetering van het traject Haren-Macharen-Lithoijen. Het MER wordt gemaakt om de gevolgen voor het milieu zichtbaar te maken. De Startnotitie moet duidelijkheid geven over de noodzaak van de dijkverbetering, de ontwikkelingen die in het gebied rondom de dijk worden gewenst en de kansrijke alternatieven die voor de verbetering geselecteerd zijn. De provincie zal het waterschap richtlijnen geven die gebruikt moeten worden bij de verdere uitwerking van deze kansrijke alternatieven. Deze verdere uitwerking gebeurt in een Projectnota/MER voor de dijkverbetering.

Informatie

De dijk in het gedeelte Haren-Macharen-Lithoijen voldoet niet aan de eisen die behoren bij een te keren waterstand welke voorkomt met een frequentie van 1/1250 per jaar. De benodigde ingrepen blijven voor het grootste gedeelte beperkt tot het nemen van maatregelen tegen piping en opbarsten, vervanging van de bekleding op het buitentalud en het verbeteren van de stabiliteit van het binnentalud.

De Startnotitie geeft inzicht in de relatie tussen de voorgenomen dijkverbetering en andere (ruimtelijke) ontwikkelingen in het gebied langs de waterkering. Tevens is een visie op de gewenste dijkverbetering opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de wensen vanuit de landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden (LNC-waarden) en de overige functies die de waterkering vervult. Uitgangspunt in de Startnotitie is verbetering van de bestaande dijk. Er zijn in de Startnotitie daarom geen bijzondere verbeteringsalternatieven opgenomen. In de Startnotitie komen tevens de belangrijkste te verwachten milieu-effecten aan de orde en is ook de procedure met betrekking tot de voorgenomen dijkverbetering beschreven. De Startnotitie ligt vanaf 1 oktober 1997 t/m 28 oktober 1997

op werkdagen ter inzage in:

- het gemeentehuis van Lith;
- het gemeentehuis van Oss;
- de bibliotheek van het provinciehuis in 's-Hertogenbosch;
- het kantoor van het waterschap De Maaskant in Oss.

Inspraak

Belanghebbenden kunnen inspreken op de nu ingediende Startnotitie. Hun reacties zullen waar nodig verwerkt worden in de richtlijnen die de provincie gaat opstellen. Schriftelijke opmerkingen over de Startnotitie kunnen gedurende de periode van terinzagelegging, dus tot en met 28 oktober 1997, worden ingezonden aan: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, Dijkverbetering traject Haren-Macharen-Lithoijen, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch. Degene die opmerkingen inzendt, kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Op dinsdag 21 oktober 1997 wordt om 20.00 uur in 't Vunderke, Kerkestraat 1 te Macharen een inspraakavond gehouden, waar op eenieder in de gelegenheid is mondeling opmerkingen naar voren te brengen. Mondelinge opmerkingen kunnen verder gedurende de terinzagestermijn naar voren worden gebracht door telefonisch contact op te nemen met de aan het slot van deze kennisgeving genoemde provinciale contactpersoon. In deze fase van de procedure kunnen alleen opmerkingen gemaakt worden over de op te stellen richtlijnen. De provincie zal over deze richtlijnen nog geadviseerd worden door de landelijke Commissie MER en door de provinciale Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen (CCD). Deze laatste commissie zal de Startnotitie behandelen in een openbare vergadering die op donderdag 6 november 1997 zal worden gehouden in het provinciehuis te 's-Hertogenbosch. Nadere informatie over deze vergadering is te verkrijgen bij de heer ing. J. Sonnevijle (073 - 6808162). Meer informatie over de Startnotitie is te verkrijgen bij het waterschap De Maaskant, de heer J. de Bij, (0412-696300) of bij de provincie Noord-Brabant, de heer J. van Lamoen (073-6808169). De Projectnota/MER wordt daarna geschreven aan de hand van deze richtlijnen. Te zijner tijd zal deze ter inzage gelegd worden, samen met het voorstel voor de dijkverbetering van het waterschap.

's-Hertogenbosch, september 1997

Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap de Maaskant

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Besluit: dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de Waterkering

Categorie Besluit m.e.r.: C12.1

Activiteit: aanpassen van het dijkvak Haren-Macharen-Lithoijen langs de linkeroever van de Maas voor de gedeelten tussen hectometerpalen 459 tot 560 en 574 tot 614.

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 30 september 1997

richtlijnenadvies uitgebracht: 28 november 1997

Bijzonderheden: De Commissie vraagt in haar richtlijnenadvies speciale aandacht voor het ontwikkelen van een ruimtelijke visie, mede in relatie tot het voorgestane beheer. In de startnotitie was deze visie nog onvoldoende uitgewerkt. Dit betekent tevens dat in het MER opnieuw een selectie van varianten dient plaats te vinden, waarbij andere varianten dan in de startnotitie aangegeven niet bij voorbaat uitgesloten kunnen worden. De Commissie is van mening dat onderdeel van het mma kan zijn een rivierkundige overcompensatie door het afgraven van meerdere bochtafsnijdingen, die zijn ontstaan bij de dijkverbetering in de 30'er jaren.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. P. van Duursen (voorzitter)

prof. dr. P.H. Nienhuis

drs. L.Prins

ir. B. Taken

ir. C.J. van Westen

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19970925	Gemeente Lith	Den Bosch	19971103
2.	19971021	R.A. van Keulen	Lithoijen	19971103
3.	19971024	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Onderzoek	Den Bosch	19971103
4.	19971026	P.J.M. Ceelen	Haren	19971103
5.	19971021	Verslag van openbare hoorzitting	Den Bosch	19971103